

B E R E T N I N G

FOR

TILLITSMANNSUTVALGET I GRUBEFORENINGEN NORDENS KLIPPE.

OKTOBER 1985 - MAI 1986.

1. ARBEIDSUTVALGETS SAMMENSETNING.

Arbeidsutvalget har i perioden bestått av:

Formann/hovedtillitsmann: Stein Larsen.
Nestformann: Ulf Skare.
Sekretær: Per J. Olsen.

2. MØTEVIRKSOMHETEN.

Dette har vært en uvanlig kort funksjonsperiode for de valgte tillitsmenn, kun 6 mnd. Tillitsmannsutvalget har derfor i denne perioden bare hatt 7 møter. I tillegg har det vært 2 felles styre og tillitsmannsmøter. Arbeidsutvalget har hatt jevnlig møter for å planlegge tillitsmannsutvalgets arbeid, forberede forhandlingene med bedriften og utspill i forbindelse med fagforeningens arbeid med Sydvaranger-saken. Tillitsmennene i Bjørnevatn har hatt møter med ledelsen for å diskutere bruken av overtid, samt diskutere forslag til mer effektiv drift i gruva. Representanter for de tillitsvalgte har hatt møter med Industrikomiteen, representanter for partiene på Stortinget, ledelsen i Norsk Arbeidsmandsforbund, fagforeninger, klubber, Samorganisasjoner, lokale fagforeninger m.v. for å diskutere Sydvaranger-saken. Forhandlingsutvalget har hatt flere møter for å forberede og gjennomføre de lokale lønnsforhandlingene. De tillitsvalgte i Kirkenes har hatt forhandlingsmøter angående hovedstopp i Pelletsverkene og overhalinger i Separasjonsverket.

3. SAKER TIL BEHANDLING I TILLITSMANNSUTVALGET.

I likhet med forrige periode har denne perioden vært totalt dominert av arbeidet med Sydvaranger-saken og kampen for å sikre full drift ved A/S Sydvaranger. Dette har ført til at Tillitsmannsutvalget og foreninga ellers har måttet prioritere ned arbeidet med andre saker. Omfanget av arbeidet med Sydvaranger-saken har vært så stort at dette har vært en riktig prioritering av våre krefter.

3.1. LOKALE LØNNSFORHANDLINGER 1985/1986.

Forberedelsene til de lokale lønnsforhandlingene startet i november 1985. På grunn av sterkt arbeidspress med Sydvaranger-saken vedtok Tillitsmannsutvalget å utsette forhandlingene inntil videre. Forhandlingene startet opp i februar 1986 og ble avsluttet i april. Resultatet ble etter forholdene tilfredsstillende. Det generelle tillegget ble på kr. 2.85 pr. time. De interne fagarbeiderne fikk et tillegg på kr. 3.33, mens ansatte med offentlig fagbrev fikk et tillegg på kr. 4.77. Det ble videre gjennomført en likestilling mellom alle kategorier offentlige fagarbeidere, samt ansatte som pr. 4 periode 1986 har hatt internt fagtillegg i minst 12 år. Det ble i tillegg gjennomført en del mindre justeringer av lønnsavtalen. Den største svakheten var at bedriften bare gikk med på - etter sterkt press - å legge 2 kr. av det generelle tillegget på beregningsgrunnlaget for skiftetillegget.

Det er vel nå en utbredt oppfatning blant de tillitsvalgte og medlemmene at differansen mellom ufaglærte og faglærte er stor nok, slik at senere forhandlinger må ta sikte på å regulere opp det generelle lønnsnivået ved bedriften.

3.2 SKATTLEGGING AV KURSLÅN.

Det er nå klart at Likningsmyndighetene vil skattlegge de kurslån som er gitt til de ansatte som har gått kurs ved A/S Sydvarangers opplæringsprosjekt fra starten i 1982/83. Det er foretatt en omregning av hva den enkelte kursdeltaker må få i tillegg for at summen av kursstønad fra det offentlige og tilskuddet fra Sydvaranger skal gi en netto lønn lik det en ville fått ved å være i arbeid. Denne summen har Sydvaranger innbetalt direkte til Likningskontoret som skatt for de aktuelle årene.

3.3 GRUBEFORENINGEN NORDENS KLIPPES KAMPFOND.

Styret har stanset innbetaling av frivillig trekk på 50 kr. pr mnd fra medlemmene. Ca. 100 personer deltok i denne ordninga fra høsten 1985 til våren 1986. Dessverre viste det seg at del personer unnlot å betale tilbake bidrag fra kampfondet som ble utbetalt før det ble klart at disse ville få arbeidsledighetstrygd under aksjonen våren 1985.

3.4 LØSEMIDDELSAKEN VED VULKEBUA.

Løsemiddelsaken ved vulkebua i Kirkenes har ikke hatt framgang i denne perioden. Saken er fortsatt til vurdering hos LOs juridiske kontor i Oslo.

3.5 DUGNADSPRODUKSJON I GRUVA.

Grubeforeningen Nordens Klippe har på prinsipielt grunnlag gitt A/S Sydvaranger beskjed om at vi ikke kan akseptere at det legges opp til en planlagt dugnads eller overtidsproduksjon i gruva. En plan for søndagsarbeid over flere måneder ble derfor forkastet av de tillitsvalgte. Sydvaranger skal derfor heretter som vanlig innkalle de tillitsvalgte for å diskutere behovet for enten overtids eller dugnadsarbeid i gruva.

3.6 HYBELBYGG I BJØRNEVATN.

Sommeren 1984 ble det undertegnet en protokoll mellom fagforeninga og A/S Sydvaranger om bygging av et nytt hybelbygg for de ansatte som bodde på hybelhus 1 i Bjørnevattn. Dette fikk ikke tilslutning i A/S Sydvarangers styre. Høsten 1985 ble det derfor avtalt at disse personene skulle flytte inn i nye hybler i de tidligere internatbyggene ved Bjørnevattn skole.

3.7 BRUK AV OVERTID VED SYDVARANGER.

Generellt er ikke bruken av overtid ved bedriften et stort problem, men ved enkelte avdelinger og av enkelte personer er det til tider grove brudd på Arbeidsmiljølovens bestemmelser. Dette er vanskelig å følge opp av de tillitsvalgte og fagforeninga, så lenge noen av medlemmene og ledelsen bevisst bryter loven og faktisk skjuler sitt overitidsarbeid. Som en reaksjon på bevisst brudd på bestemmelsene vedtok Tillitsmannsutvalget den 24.12.85 å melde A/S Sydvaranger til Politiet for brudd på Arbeidsmiljølovens bestemmelser. (Saken er ennå ikke ferdigbehandlet.) Dette har ikke ført til at alle brudd på lovens bestemmelser er opphørt. Tillitsmannsutvalget må derfor diskutere saken nærmere og vedta tiltak for å få en bedre kontroll med dette.

3.8 MISNØYE BLANT ELEKTRIKERE.

Som et resultat av misnøye med lønnsnivået blant elektrikerne ved Sydvaranger i forhold til blant annet lokale firmaer, ble det høsten 1985 igangsatt et organisert arbeid for å rive elektrikerne ut av Grubeforeningen Nordens Klippe og danne egen fagforening. Med en så sammensatt medlemsmasse kan denne fagforeningen aldri oppnå avtaler som gjør alle grupper helt fornøyd med lønnsnivået. Det som i imidlertid er viktig er at vi viser samhold og solidaritet, og arbeider innad i fagforeninga for våre synspunkter og respekterer at fagforeninga må arbeide for alle medlemmene sine interesser og ikke bare enkeltgrupper. Med en slik solidarisk innstilling tror vi at det er mulig å forhandle oss frem til avtaler som sikrer alle grupper bedre lønns og arbeidsforhold.

3.9 PERMISJON MED LØNN VED FAGPRØVE.

Det er inngått avtale om at også ansatte som går opp til offentlig fagprøve/teoretisk del skal ha fri med full lønn.

4.0 OPPSIGELSE AV AVTALER.

* I desember 1985 vedtok bedriften å si opp de lokale avtalene som vi har om fjerning av svartskift og overlapp i skiftbytte for helkontinuerlige skiftarbeidere. Dette vil i praksis si at bedriften vil øke arbeidstida for skiftarbeiderne opp mot lovens tillatte maksimale arbeidstid - 36 timers uke. Tillitsmannsutvalget svarte øyeblikkelig med å si opp avtalen om hjemmevakt fra samme tidsrom, dvs. fra det øyeblikk bedriften valgte å innføre svartskift og fjerne overlapp i skiftbyttet. Bedriften har ennå ikke vedtatt å gjennomføre sine opplegg.

5.0 ANDRE TILLITSMANNSSAKER.

I tillegg til disse sakene har det vært en del andre saker til behandling.

Av disse kan nevnes: Valg til LOs representantskap, forhandlinger om disiplinærforføyninger mot medlemmer, omfattende samarbeid med Norsk Institutt for By og Regionforskning og Finnmark Distrikthøyskole i Alta, bruk av innleid arbeidskraft, møte med ansatte ved Sør-Varanger Rengjøringsbyrå (Bauna), takkeskriv til fagforeninger som har støttet oss, lokal revy om Sydvaranger-saken, opprettelse av avtaler om akkorder, mv.

Felles beretning for styret og Tillitsmannsutvalget:

6. KAMPEN OM FULL DRIFT VED SYDVARANGER OG BOSETTINGA I SØR-VARANGER!

* Arbeidet med å sikre fortsatt full drift ved A/S Sydvaranger og dermed bosettinga i Sør-Varanger har også i denne perioden vært hovedoppgaven for hele fagforeninga.

* Vårt mål har vært å få vedtatt et framtidig driftsopplegg for A/S Sydvaranger som ville sikre flest mulig arbeidsplasser lengst mulig, dvs. ei framtid for dette lokalsamfunnet uten arbeidsledighet eller fraflytting fra kommunen. Vår vurdering er at dette bare kan sikres ved fortsatt drift av begge pelletsverkene, full drift av Østmalmen og dagbruddsdrift på den største forekomsten; Vestmalmen.

* Grubeforeningen Nordens Klippe vedtok enstemmig på sitt årsmøte i oktober 1985 at vi fortsatt ville kjempe for drift av begge pelletsverkene og dagbruddsdrift av Vestmalmen. Dette klare vedtaket var utgangspunktet for de tillitsvalgte og fagforeninga sitt arbeid med Sydvaranger-saken i forhold til Industridepartementet og Stortingets Industrikomite.

* Det var derfor svært skadelig at enkelte aktivt gikk ut offentlig og hevdet at ledelsen i fagforeninga ikke hadde støtte for sitt syn blant medlemmene, og at et flertall av de ansatte støttet drift av ett pelletsverk. Disse utspillene rev vekk grunnlaget og plattformen for fagforeninga sitt arbeid med saken, og førte til at vi måtte starte på nytt med å avklare hva medlemmene egentlig mente om saken.

* Vi kom klart på defensiven i forhold til ledelsen i Sydvaranger og Industridepartementet. Vi måtte starte et svært møysommelig og tidkrevende arbeid, med avdelingsvise informasjons og diskusjonsmøter for å avklare hva som var de ansatte sitt syn. Dette arbeidet munnet ut i et svært godt besøkt medlemsmøte, som med over 300 mot 10 stemmer vedtok å fortsette kampen for fortsatt full drift.

* Det var nå ikke lenger tvil om hva medlemmene mente. Arbeidet med å skaffe politisk støtte til vårt krav om full drift kunne fortsette, men mye tid var mistet.

* Etter at styret i A/S Sydvaranger, mot stemmene til de ansatte sine representanter, vedtok å bygge ned Sydvaranger til drift av bare ett pelletsverk, ble det klart at ledelsen i Norsk Arbeidsmandsforbund ikke lenger støttet Grubeforeningen Nordens Klippe. Ledelsen i Norsk Arbeidsmandsforbund støttet Industridepartementet og styret i A/S Sydvaranger sitt opplegg for å bygge ned bedriften og dermed fjerne 5-600 arbeidsplasser i løpet av få år. Dette førte til kraftige reaksjoner fra medlemmene og ledelsen i fagforeninga. I et brev til forbundet gjorde vi det klart at vi ikke lenger hadde tillitt til gruvesekretær Ivar Skredderhaug, fordi han på møte i A/S Sydvarangers Bedriftsforsamling støttet forslaget om å bygge ned og avvikle Sydvaranger.

* I løpet av høsten 1985 ble det klart at lokalsamfunnet ikke lenger stod samlet bak kravet om fortsatt full drift ved Sydvaranger. Ledelsen i kommunen og Finnmark fylke gikk utrolig nok til det skritt å kreve at regjeringa måtte vedta å stanse drifta av ett pelletsverk og ikke starte opp dagbruddsdrift på Vestmalmen. Bakgrunnen for dette standpunktet var selvsagt en naiv tro på at den borgelige regjeringa ville legge opp til en storstilt satsing på ny virksomhet i Sør-Varanger. Proposisjonen om framtidig driftsopplegg for Sydvaranger ble derfor en stor skuffelse for de som hadde illusjoner om regjeringa sin industripolitikk.

* Taktikken med å gi opp kampen for de arbeidsplassene som en har, og heller kreve "nye arbeidsplasser og penger til omstilling" viste seg å være totalt mislykket. Regjeringa lykkes på en utmerket måte å avspore hele kampen om framtida til Sydvaranger. Hovedsaken for regjeringa var selvsagt å vinne støtte for sitt forslag til framtidig driftsopplegg: nedbygging til drift av bare ett pelletsverk. Debatten ble ført inn på et sidespor, hvor krangelen stod om størrelsen på omstillingsbevilgninga, hvor mye penger "Sør-Varanger Invest" skulle få å rutte med og ulne krav om "sysselsettingsgarantier".

Den politiske krangelen stod om hvem som var mest for å ha flest fugler på taket!

* Ledelsen i fagforeninga gikk inn i kampen med klare vedtak og en fast overbevisning om at det eneste som kunne sikre sysselsettinga og dermed bosettinga i lokalsamfunnet var fortsatt full drift ved A/S Sydvaranger. Fagforeninga var fast bestemt på å gjennomføre denne kampen selv om en del av enigheten i lokalsamfunnet var borte, og selv om mye av marka måtte pløyas på nytt.

* Kampen om framtida til arbeidsplassene ved Sydvaranger har hele tida vært en politisk kamp - en kamp om otonen - og en kamp for å vinne mest mulig politisk innflytelse for vårt syn.

Etter at ledelsen i Norsk Arbeidsmandsforbund sviktet oss ble det betydelig vanskeligere å vinne støtte for vårt syn. Industridepartementet og regjeringa viste selvsagt å benytte seg av at Arbeidsmandsforbundet støttet deres nedbyggingsopplegg. NAFs holdning førte til at en del fagforeninger og klubber vegret seg for å gi støtte til oss da vi mest av alt trengte det.

* I denne vanskelige situasjonen la ledelsen i fagforeninga opp til en omfattende informasjons og møtevirksomhet for å vinne støtte for vårt syn. Det ble sendt ut hendvendelser om støtte til ca. 1000 fagforeninger, klubber og andre organisasjoner. Representanter for fagforeninga var på informasjonsmøter i en del viktige fagforeninger og klubber i både Sør og Nord-Norge. Alt dette gav resultater. Etter kort tid kom det støtte fra ca. 200 fagforeninger og klubber. Vedtakene ble sendt både til Industridepartementet, Stortingets Industrikomite og Norsk Arbeidsmandsforbund.

* Grubeforeningen Nordens Klippe gjorde flere forsøk på få økonomer og fagfolk til å utarbeide uavhengige rapporter om situasjonen for Sydvaranger. Siviløkonom Torstein Dahle laget en viktig rapport som kritiserte McKinseys negative vurdering av det langsiktige driftsopplegget med drift av begge pelletsverkene. Vi gjorde henvendelser til andre fagfolk på området, uten at det lyktes å få de til å gå ut offentlig med sine vurderinger av styrets og Industridepartementets avviklingsopplegg.

Etter initiativ fra Norsk Institutt for By -og Regionforskning og Finnmark Distriktshøyskole ble det utarbeidet rapporter som undersøkte de mer samfunnsmessige konsekvenser av ei nedbygging. Disse rapportene byggde også opp under kritikken av McKinseys analyser. Jørn Bue Olsen og Lars Krogh ledet dette arbeidet, og framskaffet mye viktig materiale som dessverre ikke ble tatt hensyn til av hverken Industridepartementet eller Stortinget før beslutningen ble fattet.

* Debatten om den såkalte Swanson-saken viste at vår kamp for å sikre framtida til dette lokalsamfunnet ikke er preget av egoisme og kun tanke for egen framtid. I denne saken gjorde fagforeninga det klart at framtida til Sør-Varangersamfunnet på ingen måte måtte sikres på bekostning av arbeidsplasser i andre lokalsamfunn. Vi gav derfor vår solidariske støtte til den kampen som kystbefolkninga og de fagorganiserte i NNN førte for å sikre at eventuelle arbeidsplasser som følge av produksjon med Swanson-metoden måtte legges til etablerte fiskerikommuner i fylket.

* I slutfasen av Sydvaranger-saken planla ledelsen i fagforeninga en opptrapping av det politiske presset, og gjorde et forsøk på å samle så bred støtte som mulig fra bl.a. de andre LO foreningene ved bedriften og Samorganisasjonen i felles markeringer . Dette lyktes dessverre ikke.

* Grubeforeningen Nordens Klippe vedtok på medlemsmøtet den 6. mars 1986 å gjennomføre markeringer i forbindelse med Stortingsbehandlingen i form av politisk demonstrasjonstreik, demonstrasjonstog i Kirkenes og Oslo. Møtet vedtok også en skarp kritikk av ledelsen i Arbeidsmandsforbundet med krav om at de omgjorde sin støtte til nedbygginga ved Sydvaranger.

* Fredag 14.mars 1986 gjennomførte Grubeforeningen Nordens Klippe en vellykket politisk streik fra kl. 10.00 til 14.00. Under streiken gjennomførte fagforeninga et demonstrasjonstog fra Separasjonsverket til administrasjonsbygget med mellom 3 og 400 deltakere. På folkemøtet holdt hovedtillitsmannen og en representant for Sulitjelma Gruvearbeiderforening appeller.

* Ca. 35 personer deltok på en busstur fra Kirkenes til Oslo for å delta i en demonstrasjon utafor Stortinget mandag den 17. mars. Omlag 150 personer deltok i et demonstrasjonstog som fagforeninga gjennomførte fra Østbanen opp Karl Johans gt. og til Eidsvolds plass. Utafor Stortinget var omlag 30 fagforeninger møtt fram med sine faner. En stor menneskemengde hadde møtt fram for å støtte markeringa mot Stortingets vedtak om nedbygging av Sydvaranger.

På møtet ble det holdt flere appeller og kulturinnslag til støtte for vår kamp. Under denne markeringa det det avduket en 4 tonns malmklump som var vår gave til Stortinget i forbindelse med deres vedtak om å bygge ned Sydvaranger.

Malmklumpen ble fjernet av politiet etter 5-6 timer, og er nå til oppbevaring hos Arbeiderforeninga ved A/S Vinmonopolet i Oslo. Grubeforeninga Nordens Klippe arbeider med å få malmklumpen etablert foran Stortinget eller på et annet sentralt sted i Oslo som et minnesmerke over vår kamp for å sikre arbeidsplassene ved Sydvaranger.

* Disse markeringene var en verdig avslutning på fagforeningas kamp for å sikre full drift ved Sydvaranger.

* Vi har tapt kampen om å sikre full drift og dermed bevaring av alle arbeidsplassene ved Sydvaranger. Stortinget vedtok å bygge ned Sydvaranger uten at det er etablert alternative arbeidsplasser som kan sikre sysselsettinga i kommunen.

* Grubeforeninga Nordens Klippe har hele tiden hatt et realistisk forhold til mulighetene for å vinne denne kampen. Vi har vært klar over at vi kjemper en kamp mot en overlegen motpart som rår over store ressurser; - staten og regjeringa. Vi har allikevel valgt å ikke gi opp kampen på forhånd. Vi har valgt å kjempe for medlemmenes interesser, for våre arbeidsplasser og det vi mener er best for dette lokalsamfunnet uten hensyn til om vi trudde det var mulig å få støtte for vårt syn i ei Høyre-regjering eller i flertallet på Stortinget.

Det er ei hver fagforening sin plikt å kjempe så godt en evner for å vinne støtte for de vedtak som er fattet, selv om blåser aldri så kraftig omkring den. Det er en ærlig sak å tape en kamp mot en så overlegen motpart som regjeringa, spesielt når den har fått støtte fra sterke krefter i lokalsamfunnet og ledelsen i vårt eget fagforbund.

* Det eneste som kunne ha sikret en bedre framtid for dette lokalsamfunnet var en samlet og enhetlig kamp fra hele lokalsamfunnet og en samlet fagbevegelse mot regjeringa sin industripolitikk og forslag til nedbygging av statsbedriften Sydvaranger. Grunnlaget var tilstede dersom det hadde vært politisk vilje til å gi Sydvaranger et nytt økonomisk fundament.

* Grubeforeningen Nordens Klippe har gått ut av ringen på en verdig måte, med rak rygg og uten knekket nakke. Vi tør å se framtida i øynene fordi vi gjorde det vi kunne for å forhindre at Stortinget vedtok nedbygginga av dette lokalsamfunnet.

* Selv om slaget om full drift er tapt, så er ikke framtida til Sydvaranger endelig fastlagt. Det halverte Sydvaranger har ikke fått noen politiske garantier at bedriften uansett vil bli opprettholdt så lenge det finnes malmgrunnlag til å drive det videre. Faren for at bedriften kan bli avviklet tidligere er absolutt tilstede. Det finnes malmgrunnlag til å drive Sydvaranger videre med ett pelletsverk i drift også etter 1998 dersom en legger om til underjordsdrift slik at det kan forlenge levetida etter at dagbruddsforekomstene er tømt.

Vår oppgave blir å sikre at Sydvaranger sikres fortsatt drift så lenge det finnes malmgrunnlag og så lenge det er behov for disse arbeidsplassene i lokalsamfunnet. Vi er overbevist om at Grubeforeningen Nordens Klippe med denne kampen har lagt et solid grunnlag for å gjennomføre en slik kamp med et godt resultat for lokalsamfunnet.

7. AVSLUTNING.

* De tillitsvalgte vil med dette takke for seg, og ønske de nye tillitsvalgte og fagforeninga lykke til med arbeidet for medlemmenes interesser. De årene vi nå går inn i vil bli viktige fordi Stortingets vedtak om nedbygging og fjerning av hundrevis av arbeidsplasser skal settes ut i livet. Fagforeninga sin oppgave må bli å arbeide for å sikre flest mulig av arbeidsplassene, kjempe mot oppsigelser og de verste utslagene av nedskjæringspolitikken fra ledelsen.

Kirkenes/Bjørnevatn den 7. mai 1986

Tillitsmannsutvalget
Grubeforeningen Nordens Klippe.